

SZEGEDI EGYETEM

A SZEGEDI FELSŐOKTATÁSI
INTÉZMÉNYEK LAPJA

XXIII. évfolyam 4. szám

1985. március 25.

Ára: 2,30 Ft

Nőnap kiüntetések

A Művelődési Miniszter a Nemzetközi Nőnap alkalmából a JATE dolgozói közül dr. Fábrián Zsuzsanna adjunktust és dr. Lippay Lászlóné főelőadót „Kiváló Munkáért”, Bánfi Ferencné óvónőt, dr. Dudás Brigitta adjunktust, Furka Lajosné előadót, Kovács Istvánné főelőadót, Makra Sándorné hivatalosát és Tarjánai Rezsóné dr. főelőadót „Ministeri Dicséret” kitüntetésben részesítette. A kitüntetések március 8-án, dr. Kristó Gyula, a JATE rektora adta át az egyetem párt- és társadalmi szervei képviselőinek jelenlétében.

A Nemzetközi Nőnap alkalmából a Szegedi Orvostudományi Egyetem központi ünnepségén dr. Minkler Emil tanszékvezető egyetemi tanár, általános és oktatási rektorhelyettes a következő kitüntetéseket adta át:

Kiváló Munkáért kitüntetést kapott: Boér Albertné ápolónő (II. Belgyógyászati kl.), dr. Hódi Mihályné oszt. vez. ápolónő (I. Belgyógyászati kl.), Katona Antalné varrónő (Gazdasági Igazgatóság), Kovács Lászlóné ápolónő (Gyermekgyógyászati kl.), dr. Lacziné dr. Szász

Anna tanársegéd (Ideg-Elmeorvosi oszt.) és Szűcs Zoltánné oszt. vez. ápolónő (Idegsebészeti kl.)

Miniszter Dicséretben részesült: Hevér Lászlóné műtős asszisztens (Sebészeti kl.) Lajos Jánosné szakasszisztens (Belgyógyászati Intenzív Osztály), Nagy Jánosné oszt. vez. ápolónő (Anesztetológiai Int.), Szűcs Lászlóné s. laboráns (Mikrobiológiai Int.), dr. Ugrin Bélané titkárnő (Központi Kutató Labor) és Vincze Józsefné főelőadó (Vértranszfúziós Állomás).

Hazafiság és internacionalizmus

Nemcsak tartalmában, de a résztvevők által formájában is internacionalista volt az a tanácskozás, amelyet az egyetemi hallgatók internacionalista nevelésének kérdése címmel a Kosuth Lajos Tudományegyetem Tudományos Szocializmus Tanszéke, a Debreceni Akadémiai Bizottság Politikai Tudományi Munkabizottságával és a Kijevi Állami Sevcsenko Egyetem Tudományos Kommunizmus Tanszékével karöltve rendezett. A tanácskozás anyagát a közelmúltban jelent meg ízeléses kötetben az MM Marxizmus—Leninizmus Oktatási Főosztályának ismételt támogatása, Farkas Dezső (KLTE)-tanszékvezető egyetemi tanár gondos szerkesztői és Micheller Magdolna (JATE) docens szakavatott lektori munkája nyomán. A kötet szerkesztői előszava, illetve Józsa György miniszteri főosztályvezető zárószava számos érdemi áttekintést nyújt a konferencia anyagáról.

Jelentős volt ez a tanácskozás, mivel a kommunista nevelés témáját magába foglaló kutatási főirányhoz kapcsolódva először valósult meg annak kísérlete, hogy összegyűjtsék és áttekintésük azokat a tapasztalatokat, pedagógiai problémákat és feladatokat, amelyek a fenti témakörrel kapcsolatban szereztek, illetve amelyeknek ismerete, majd megoldásuk eredményesebbé teheti az e területen végzett munkát. A kísérlet a KLTE fenti tanszékének érdemi kapcsolati tevékenysége nyomán egy nemzetközi tanácskozás keretében valósult meg, 4 szocialista ország — Csehszlovákia, Lengyelország, Német Demokratikus Köztársaság és a Szovjetunió — felsőoktatási intézményei 12 vezető szakemberének részvételével. Ez

egyben objektív eredője is volt annak, hogy a résztvevők a témakört több szempontból közelítették meg, a szinte szokványos témát újszerű, új felvetésben tárgyalták.

Elsősorban elméleti megközelítés alapján emlezték az internacionalizmus mai tartalmi problémáit E. Olaszewski, E. Palyga (Lengyelország), W. Lange (NDK), továbbá Bimbó Mihály, Kiss Sándor és Révész Ferenc (KLTE). Többen a „nemzeti” és „nemzetközi” dialektikájának újragondolása alapján fogalmaztak meg érdekes összefüggéseket.

Számos külföldi szakember V. G. Antonenko, K. V. Novickasz (Szovjetunió), M. Bochin (Csehszlovákia), G. Halbauer, H. Bahl (NDK), J. Jachymek és W. Dziak (Lengyelország) nevelőmunkájára tapasztalatainak gazdag tárházát nyitotta meg számunkra. Míg ismét mások a marxizmus—leninizmus oktatás egy-egy nagy területének, vagy témakörének feldolgozásában rejlő lehetőségeket vázolták, így: H. Haack (NDK), Kónya István, Darai József és Szabó Irén (KLTE).

Az olvasó figyelmét bizonyára felkelti majd, hogy az internacionalista nevelés kapcsán több szerző — V. G. Antonenko, G. Halbauer, E. Palyga — a szocialista internacionalizmus fogalmát használja, annak elméleti indoklásával együtt.

„Különösen érdekesek és figyelemre méltóak azok a tapasztalatok, melyeket sajátos helyzetük vizsgálatával a lengyel kutatók elénk tárnak.” Felvetéseik, megállapításaik — ha olykor vitára készítenek is — azt jelzik, hogy „kötelességünk mélyebben, alaposabban elemezni a szocialista közössé-

gi tudatformálás e rendkívül fontos területét.”

A témakör komplex áttekintésének igényét jelzik azok az előadások, melyek az egyetemi párt- és KISZ-szervezetek tevékenységét és feladatait, illetve az önszervei tevékenységüket számba szerzők. F. Belik, (Szovjetunió), Menyhart Lajos, Szekeres Melinda és Nádudvari Imre (KLTE). A komplex áttekintés meghatározó jellegű része, az az elemzés, főreferátum, melyet Onosi László kandidátus, az MSZMP Hajdú-Bihar megyei Bizottságának titkára tartott, s amely a téma társadalmi szintű összefüggéseit, a pártnak az eszméleti nevelőmunkával kapcsolatos álláspontját, a társadalmi, politikai és gazdasági feladatok megoldásából a területünkre háruló tennivalókat vette számba.

Vele együtt számos szerző fogalmazta meg, hogy a hallgatók tudatát nemcsak a közvetlen nevelési tényezők, hanem az egész társadalmi határendszer formálja, a nemzetközi, a gazdasági, a politikai folyamatok csakúgy, mint a szocialista építés eredményei, nehézségei és ellentmondásai. „De hogy ezeket a folyamatokat, a marxista—leninista elmélet és módszer alapján hogyan értik meg a hallgatók, abban a marxizmus oktatásának alapvető szerepe van, alapvető szerepének kell lennie.”

(Az egyetemi hallgatók internacionalista nevelésének kérdése. Nemzetközi tudományos konferencia, 1983. november 10—11. Szerk. Farkas Dezső, közrem. Kiss Sándorné és Mojzesné Székely Katalin. Debrecen, 1984. KLTE. 269. p.)

KORMÁNYOS ANDRÁS

Megkezdődött a XIII. pártkongresszus

Az MSZMP XIII. kongresszusára előkészítőben február 23-án rendezték meg a szegedi és március 9-én a Csongrád megyei párttervezetletet. A helyi felsőoktatási intézmények oktatói és hallgatói közül főben tagjai lettek a megyei és városi szintű választott testületeknek. A városi küldötttervezetlet a pártbizottság soraiba választotta dr. Cserhádi István egyetemi és Hézsó Ferenc művésztanárt, a SZOTE rektorát, dr. Fehér Istvánt, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola tanszékvezető tanárát, dr. Ffy György a megyei párt- és KISZ Bizottság tagjait, a JATE rektorát, So-

ként tevékenykedik. A megyei párttervezetlet alapján az MSZMP Csongrád megyei Bizottsága tagja lett dr. Antalffy György, a JATE tanszékvezető egyetemi tanára és Hézsó Ferenc művésztanár, a JGYTF főigazgató, dr. Fehér Istvánt, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola tanszékvezető tanárát, dr. Ffy György a megyei párt- és KISZ Bizottság tagjait, a JATE rektorát, So-

A XIII. kongresszus 39 megyei küldötte között szerepel dr. Antalffy György, dr. Anderle Ádám, a JATE pártbizottságának titkára, dr. Cserhádi István és Nagy Anikó, a SZOTE hallgatója.

A megyei párttervezetleten 27-en kaptak szót. Ehelyütt dr. Kristó Gyula hozzászólását közöljük.

A József Attila Tudományegyetem rektora előjában a megyei pártbizottság beszámolóját értékelte, majd a tudományegyetem tapasztalatairól a következőket mondta:

„A JATE a megye legnagyobb felsőoktatási intézménye, mintegy 3300 hallgatóval, 1500 tanulóval és ugyancsak mintegy másfél ezer oktatóval, kutatóval, dolgozóval foglalkoztat. Az egyetemi párttervezetlet — nagyon őszinte, mélyen elemző beszámoló alapján — tekintette át az elmúlt öt év munkáját, vette számba az eredményeket, kendőzetlenül szót a hibákról, eredménytelenségekről. Öndicséret nélkül állapítható meg, hogy az elmúlt fél évtized dinamikus, sok változással járó, nagy energiákat megkövetelő és helyenként meg is mozgató időszak volt nemcsak egyetemünk, hanem általában a magyar felsőoktatási életben. Értünk el eredményeket az egyetemi demokrácia terén, minden szinten biztosított a hallgatók, az oktatói választott képviselők részvételével és felelős közreműködésével a döntések előkészítésében, legfőképpen magukban a döntésekben is. Új és hatékony együttműködés alakult ki a szakszervezet egyetemi szervezetével, különös tekintettel a 80-as évek elején megnövekedett szakszervezeti jogosultságokra. Ebben a demokratizálási folyamatban — amelynek minden sikere és látszatsikere ellenére is, még mindig az elején, talulóidejében vagyunk — elvi irányítói szerepet töltött be párttervezetletünk. Léptünk előre az intézményhálózat korszerűsítése terén, egyetemünkön egységes tanszékcsoporthoz rendszert alakult ki, jó lehetőséget teremtve a majdani további integráció számára. Számos területen új, korszerű tantervek léptek életbe, de minden egységénél folyamatosnak mondható a tantervkorszerűsítés. Jelentős tudományos eredmények születtek a JATE falai között, számos tudományágban megtartotta országos és nemzetközi értelembe vett kiemelkedő pozícióját, néhányban pedig sikerült közelebb kerülni a hazai, illetve a nemzetközi élvonalhoz. Bővültek az egyetem nemzetközi kapcsolatai, új külföldi egyetemekkel kötöttünk együttműködési megállapodásokat. Nagy gondot fordítottunk arra, hogy az egyetem lehetőségeiből és kötelezettségeiből adódóan részt vállaljunk a tudatformálás, szocialista kultúra és jelenünk feltárása nagy munkájában. Kiemelkedőek e téren a munkásmozgalom-történeti, általában a helytörténeti, politológiai, közgazdaságtudományi, jogelméleti, munkajogi, szociológiai, valamint a kortárs és közel kortárs-irodalmat széles spektrumban vizsgáló — magyar és külföldi — irodalomtörténeti kutatások.

Mindezek után a meglepetés erejével hathat, hogy az egyetemi párttervezetlet mégis elsősorban a negatívumok, a hiányosságok, a bennünket ért és sújtó elmaradások domináltak, sajátosan pesszimista hangvételt kölcsönözve az egyetemi kommunizmus legmagasabb szintű tanácskozásának. Durva vulgarizálás lenne, ha mindezeket egyetlen tényezőre, gazdasági-pénzügyi kérdésekre vezetnénk vissza, arra mondjuk, hogy a felsőoktatás dolgozóinak nagyon is esedékes központi befejezése nem csupán 1984-ben maradt el, hanem 1985-ben sem kecsegtet eredménnyel. Noha tagadhatatlan, hogy ez önmagában sem tölti el melegegettséggel az egyetem oktatóit, kutatóit, dolgozóit, de számos ponton orosz közérzetüknek mélyebben fekvő és messzebbre nyúló okai vannak. Mindenekelőtt alaptervékenységünk, az oktató-nevelő munka végzése és főleg hatékonysá-

ga terén vannak hiányérzeteink. A 80-as évek fiatalosága — nem függetlenül a világban és az országban bekövetkezett változásoktól — más, mint a megelőző korosztályok voltak. Noha túlnyomó többsége ugyan intakt maradt ellenzéki befolyásoktól, de csökkent a közösséget tenniakarás, nőit az individualizálódás, Megmutatkozik ez nem csupán az ifjúsági szervezetben való megbízások vállalásának elhárításában, hanem a KISZ-től való távolságtartásban, sőt az ifjúság körében folyó pártépítési munka megtorpanásában is. Ez a nemzedék minden korábbi generációnál nehezebbnek látja pályakezdését, önálló egzisztencia-teremtését. Nem találtak meg nevelőmunkánkban az új helyzetnek megfelelő eljárásokat, ráadásul az egyetemi hallgatók közérzetét nagyban befolyásoló, őket az egyetemen körülvevő milióban sem következett be hosszú évek óta érdemi változás. Olyan kollégiumokban laknak, olyan menzákban étkeznek, amelyek az életveszélyesség határára állnak. Igaz, talán 1986-ban elkezdődhet a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolával közösen egy 500 férőhelyes kollégium beruházása, de ez a kérdést tökéletesen nem oldja meg, legfeljebb csak némiképp enyhíti a leginkább szorongató gondokon, s a jelen helyzetben ez sem tűnik kevésnek. Egy új, szintén a főiskolával közösen tervezett menza pedig legfeljebb csak az 1990-es évek közepére készülhet el, a jelenleginél lényegesen jobb gazdasági helyzet esetén. Önkritikusan el kell ismernünk, csökkent az oktató-nevelő munka megbecsültsége az egyetemen. Erőteljesen érezte a tanári pálya presztízsének fokozatos hanyatlása, hovatovább tartóssá váló mélypontja. Végzett hallgatóink mintegy fele tanárszakos. Nem mindegy, hogy milyen közérzettel hagyják el az egyetemet, s látnak hozzá új generációk szocialista szellemű neveléséhez, magas szintű oktatásához, nem mindegy, hogy az egyetemen tárgy-személyi okok folytán megkaphatják-e azt a képzést, amely nem csupán szakemberré, hanem értelmiségivé, közéleti élettel vállaló és élő szakemberré hivatott formálni őket. Nem mindegy, hogy a végzett tanárszakos hallgatók egyáltalán tanárok kívánják-e lenni, avagy jövedelmesebb foglalkozások után néznek, tovább növelve a Magyarországon amúgy is nem jelentéktelen pedagógushiányt.

Jóleső érzés arról számot adni, hogy a párt látja e problémákat. A felsőoktatásról szóló 1981. február 3-i Politikai Bizottsági határozat helyesen jelölte ki a teendőket, kár, hogy a végrehajtás üteme szerfelett lassú. A mi egyetemi pártbizottságunk, amelynek tagjaként is szólhatok, és állami vezetésünk szintén látja feladatait. Az új, megváltozott helyzetben, amikor a József Attila Tudományegyetem pártbizottsága városi jogú pártbizottság lett, meg nőtték is a velünk szembeni elvárások. A városhoz fűződő eddigi jó kapcsolataink fenntartásával, a megyei párt és állami szervek hathatós segítségével, no meg természetesen mindenekelőtt saját munkánkkal igyekszünk úrrá lenni gondjainkon.

A párttervezetletnek további eredményes tanácskozást kívánok.”

<p>Szegeden a 30-as évektől napjainkig — Beszélgetés dr. Szókefalvi-Nagy Bélával</p> <p>(3. old.)</p>	<p>Vendégünk volt rovatunk „meghívottja” dr. Ilia Mihály</p> <p>(4. old.)</p>	<p>Kosztolányi költszetére és Bach zenéjére emlékezünk</p> <p>(5. old.)</p>
<p>60 éves az Egyetemi Énekkar (Összeállításunk a 6. oldalon.)</p>	<p>Török, a gólvadász — Csak pech, vagy mögötte más is?</p> <p>(7. old.)</p>	<p>Cseh Tamás-est — képekben elbeszélve</p> <p>(8. old.)</p>